

Олексій Баженов,
аспірант кафедри політології,
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»
o.bazhenov@ukma.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0006-6765-6663>

ПОЗИЦІЯ ПАРТІЇ «ANO 2011» ЩОДО ПОВНОМАСШТАБНОЇ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

За результатами парламентських виборів у Чехії, які пройшли в 2025 році, перше місце за кількістю голосів здобула партія «ANO 2011», яка отримала підтримку 34,5 % виборців та здобула 80 місць у Палаті депутатів Парламенту Чеської республіки (Nordsiek, 2025). Вже 12 жовтня 2025 року через кілька днів після виборів Андрей Бабіш, лідер «ANO 2011», заявив, що його політична сила разом з двома іншими партіями домовились про створення нового уряду (Балабан, 2025). Це означає, що «ANO 2011» матиме значний вплив на формування політики Чехії щодо України та РФ, включно з наданням допомоги країні, яка стала жертвою повномасштабної агресії Росії. У зв'язку із цим важливим є дослідження ставлення партії до війни РФ проти України.

«ANO 2011» була заснована в 2011 році мільярдером Андреем Бабішем й характеризувалась дослідниками як центристська популістська політична сила без конкретних ідеологічних засад, проте з часом в «ANO 2011» відбувся ідеологічний зсув у сторону лівоцентристської економічної політики, поєднуваної з нативізмом та авторитаризмом (Havlík & Kluknavská, 2024). Кас Мудде в роботі «Populist Radical Right parties in Europe» розглядає ідеологію радикального правого популізму як таку, що складається з поєднання нативізму, популізму та авторитаризму (Mudde, 2007). Відповідно, «ANO 2011» можна вважати популістською праворадикальною партією.

24 лютого 2022 року «ANO 2011» разом з усіма іншими партіями, представленими в чеському парламенті, засудили російське вторгнення в Україну. Водночас попри відсутність підтримки дій РФ, представники праворадикальної політичної сили активно критикували тогочасний чеський уряд за нібито приділення більшої уваги допомозі українським біженцям, а не чехам (Kaniok & Hloušek, 2024).

У червні 2022 року представники «ANO 2011» у парламенті Чехії разом з членами урядової коаліції проголосували за резолюцію, в якій крім засудження політики РФ щодо України й наголосу на необхідності виплати Росією репарацій сусідній державі також містились заклик до країн світу забезпечити покарання російських військових злочинців та заклик до чеського уряду продовжувати підтримувати Україну (Лівінський, 2022).

В той же час «ANO 2011» загалом негативно ставиться до надання Україні військової допомоги. Під час президентських виборів у Чехії Бабіш позиціонував себе як кандидата, який підтримує мир та виступає категорично проти участі держави у російсько-українській війні. Починаючи з 2022 року, лідер «ANO 2011» неодноразово критикував рішення чеського уряду щодо постачання зброї в Україні. При цьому Бабіш заявляв про те, що сподівається, що Путін не переможе у війні. Політик також виступав проти тренування українських військових інструкторами НАТО, оскільки розглядав це як крок до прямої участі НАТО у війні з РФ (Filipec & Měšťánková, 2024).

Після перемоги на парламентських виборах 2025 року, Бабіш під час прес-конференції заявив, що його уряд не надаватиме пряму військову допомогу Україні. Разом з тим, він підтримав надання допомоги Україні Європейським Союзом, чий бюджет формується, в тому числі, й Чехією (Собенко, 2025). При цьому, незважаючи на негативне ставлення до постачання зброї в Україну, у розмові із Володимиром Зеленським Андрей Бабіш висловив підтримку Україні та побажав швидкого завершення війни (Худякова, 2025).

Неоднозначне ставлення до підтримки України у війні проявляється, в тому числі, в голосуванні представників

«ANO 2011» в Європейському Парламенті. 1 березня 2022 року вони проголосували за резолюцію про російську агресію проти України, яка, зокрема, передбачала підтримку запровадження антиросійських санкцій та надання оборонної зброї Україні (Vote results: The Russian aggression, 2022). Водночас після виборів до Європарламенту в 2024 члени «ANO 2011» не підтримали резолюцію про продовження військової підтримки України країнами ЄС (Vote results: Continued financial and military support, 2024). Разом з тим більшість представників партії підтримали резолюцію із висловленням підтримки Україні та її територіальній цілісності, необхідності продовження надання допомоги Україні й збереження санкцій проти РФ, а також засудженням злочинів Росії (Vote results: The human cost of Russia's war, 2025).

Отже, позиція партії «ANO 2011» щодо війни РФ проти України не може бути визначена як проукраїнська чи проросійська. Попри засудження російської агресії, політичну підтримку України й голосування за запровадження антиросійських санкцій, дана політична сила виступає проти надання Чехією військової допомоги країні, яка стала жертвою агресії Росії, а також критикує допомогу, яка надається чеським урядом українським біженцям. Загалом можна простежити більшу солідарність із позицією України, аніж з позицією РФ, з огляду на риторику та голосування чеських праворадикалів.

Список використаних джерел

- Левицький, Д. (2025). У Чехії сформовано коаліційний уряд: Бабіш розповів, як розподілять портфелі. РБК Україна. <https://www.rbc.ua/rus/news/chehiyi-sformovano-koalitsiyiny-uryad-babish-1760235879.html>.
- Лівінський, О. (2022). Постанова чеського парламенту на підтримку України. «Окамуривці» були проти. ProUkrainu. <https://proukrainu.bleisk.cz/postanova-ceskoho-parlamentu-na-pidtrymku-ukrajiny-okamurivci-proty/>.

- Собенко, Н. (2025). «Не дамо жодної крони»: Бабіш – про гроші на зброю для України з бюджету Чехії. Суспільне. <https://suspilne.media/1134298-ne-damo-zodnoi-kroni-babis-pro-grosi-na-zbrou-dla-ukraini-z-budzetu-cehii/>.
- Худякова, О. (2025). Бабіш висловив підтримку Зеленському: хоче відвідати Україну. dw.com. <https://www.dw.com/uk/babis-visloviv-pidtrimku-zelenskomu-i-hoce-priihati-v-ukrainu/a-74292795>.
- Filipeš, O., & Měšťánková, P. (2024). “We are not pro-Russian, but...”. Comparing Communication of Czech ANO Movement and Slovak SMER-SD Regarding the Russian Aggression Against Ukraine. *UNISCI Journal*, 22 (66), 81–107. <https://www.unisci.es/wp-content/uploads/2024/10/UNISCIDP66-5FILIPEŠ.pdf>.
- Havlík, Vlastimil, & Kluknavská, Alena. (2024). The Race of Populists: The 2024 EP Elections in the Czech Republic. In *2024 EP Elections under the Shadow of Rising Populism* (Gilles Ivaldi and Emilia Zankina, Eds.). European Center for Populism Studies (ECPS). October 22, 2024. <https://www.populismstudies.org/wp-content/uploads/2024/10/DOWNLOAD-REPORT-OF-CZECH-REPUBLIC.pdf>.
- Kaniok, P., & Hloušek, V. (2023). Czech political parties and the war in Ukraine: continuity of foreign policy stances. *East European Politics*, 40 (3), 395–411. <https://doi.org/10.1080/21599165.2023.2295888>.
- Mudde, C. (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge University Press.
- Nordsieck, W. (2025). *Parties and elections in Europe*. <http://www.parties-and-elections.eu/czechia.html>.
- Vote results: Continued financial and military support to Ukraine by EU Member States. (2024). HowTheyVote.eu. <https://howtheyvote.eu/votes/169676>.
- Vote results: The human cost of Russia’s war against Ukraine and the urgent need to end Russian aggression: the situation of illegally detained civilians and prisoners of war, and the continued bombing of civilians. (2025). HowTheyVote.eu. <https://howtheyvote.eu/votes/178062>.
- Vote results: The Russian aggression against Ukraine. (2022). HowTheyVote.eu. <https://howtheyvote.eu/votes/140111>.